

تۈرك يۈردى

ناشرى : تۈرك يۈردى .

مەدەرى : شەيدامىن .

۲ نەشرىن ئانى ۱۳۲۸

۲ جىل

صافى ۲

اجتماعیات و سیاسیات

یکی حیاتہ دوغرو

۱

بالقان حربنک سیاسی سبب و نتیجہ لرندن بحث ایدم جنک دکلم ؛ عسکرلک نقطه سندن ناصل بر موقعدہ بولوندیغمزہ دائرہ سوز سوبله یه جنک ، فکر بیان ایدم جنک صلاحیتیم ده یوقدر . شوقد قیقه ده ملیکتیمزک بویوک بر قسمی ، قارا بر فلاکت تهدید ایدیور . بوالیم ضربہ دن تورکلکی قورتارمغه چالیشیق لازمدر . بومهم خدمت ، بوکون ایچون ، حکومتک سیاستیدر ؛ یارین ایچون ایسه ، لازم کلن سلاحلری بز ، یعنی تورکارک دوشون و حس ایدنلرمز حاضر لایه جغز . مغلویت نه قدر آجی اولورسه اولسون ، بویوک تأثرلره ، یأسلره دوشمه ملی یز . اویاقیچی حقیقت ، یاقین اولمقدن زیاده سنه لر دن بری سوروب کلن اجتماعی قصورلرمزک نتیجه سیدر . بونلری آراملی ، بولمالی ، ازالہ سی جارہ سنه باقالی ، اخلاق و معنوی ماهیتی بک جوق فضیلتلری احتوا ایتمکله برابر ، قالین برجهالت اورتوسی ایچنده بوغولان تورکلکی یاشاتمالیدر ؛ یاشامق اونک حقیدر .

اعتراف ایتلی یزک ، اک بویوک نقصانمز جہلمزدر . عوام کتله سنک قارا وقویو جہلمدن بحث ایتیمورم ؛ بزم ، اسکی ویکی کنجلیکک نسبی جہلمدن بحث ایتک ایستہ یورم . بیلیورم کہ بزم منور قسممز ، کندیسنه کوره بر عرفان

شنداین — نه قدر
چقرشنی ، جیکرشنی — باغریشوب چاغیریشمه
نازارن — صاغلاملاشدیر
نچار — کوتو
کوتہ — بکلمہ
غنه — آتھقی

توزمک — تحمل ایتک
ملله — می یوقسه
چینده — حقیقتده
خورلانمی — صیقلمہ دن
قویان — طاوشان
توسلی — رنگلی ، کی

موقعی اشغال ایتشدرد ؛ فقط بوموقع نه قدر کوچوک ونه قدر اهمیتسزدر !
 بر فرد پک چوق عالم اولسه ده ، علمندن نه کندیسى مستفید اولماسه ، نه ده
 باشقه سنى استفاده ایتدیرمه سه ، اوکا عالم دیمک البته حقسنر بر توجیه اولور .
 مثلا بزه بر متصرفدن بحث ایتدیلر که علمی وقوفی یوکسک ، فرانسه زجه پک کوزل
 بیلیر ، حاصلی بزه دکل ، آوروپانک عرفان محیطنده بیلر بر موقعجک
 طوتابیلیرمش ؛ فقط بو ذات الکابدائی شیلری بیلر مأموریتنده تطبیقندن عاجز
 ایمش . ایشته بر کونش که کندیسنى بیلر تنویر ایتمور .

بویله کندیسنى بیلر تنویر ایتمین کونشلسرمن ، نافله صدقه قدر بیلر ،
 ثوابسزدر ؛ بونلر ، نه بر ملی شرف ، نه ده فائده لی بر آلت دکلدرلر . بو پارلامیان
 و پارلامیان عالمجکلر مزدن صوکر اینه بر منور قسممن کلیر که اولدیغندن زیاده
 عالم کورونمک ایستهر . حالبوکه بونلرکده بوتون مزیتلری غربک قلاسیقلرندن
 الکیکی عالملرینه ، فیلسوفلرینه ، ادبیاتچیلرینه قدر هپسی ای هضم ایتمه مک
 شرطیلر او قومقدر ؛ بونلر ، مرعالمی او قودقچه اونى مشق ایدینمکه یلتمشلر
 و مملکتلرینه پک بویوک ضررلر ویرمشلردر .

بونلردن صوکر بر سور و هیچلر ، براز لسان بیلن ، برکتابک باشندن
 ونهایتندن بر قاجر صحیفه او قویهرق ، یاخود یکی کتابلرک بحثلرندن خلاصه لری
 احتوا ایدن فهرست نامه لری تدقیق ایدرک بیلکیجکلک طاس-بلایانلر کلیر که
 ضررلری ، اشغال ایتدکلری موقعک اهمیتیلر متناسبدر ؛ بونلرک وجودی ،
 عدمی آراتان بر قلا کتدر .

بزه بر علمده ، بر فنده اختصاص ایتمش عالم ، متفنن ذاتلر یوقدر ؛
 آوروپانک عرفان عالمده رأی و مطالعه سی دیکله نه جک بر عالممز وجود دکلدر .
 دارالفنونمز ، بزه علمی تبعلرله علمه ، فنه خدمت ایتمک املنى بسلرینلردن زیاده
 معیشت تأمین ایدن مأموریت آرایجیلر ایله دولودر . بو آجی حقیقتی ده ،
 تکذیب ایدلمکدن قورقایهرق ، اعتراف ایدرم . روسیه نك دارالفنونلرنده
 او قورکن ، بزلی برشی ظن ایدرک بورالر قدر سفر وزحمت اختیار ایدن

اسلام کنجلری ، بزم طالبلر étudiant ایله تماس ایدنجه بر خیال سقوطنه
اوغرايورلر .

علمسز کنجلکمز ، مفکوره سز بر انسان ییغیدر ! بوقدر متبارز بر جهلی
کورمه لی یزده نورلانغه ونورمزی عالمه کوسترمکه چالیشمالی بز .

ایکنجی بویوک نقصانمز ، بعضارمزك دینده مبالاتسزانی ، جو غمزك دین
شکلنده تجلی ایتدیریلن قویو تعصیدر .. دین ، تعصب دکلدز . دین ، بر جمعیتك
معنویتلرینك اك یوکسك نقطه سیدر .

دینسز بر فرد خصوصی حیاتنده نه قدر بختسز ایسه ، دینده مبالاتسز بر جمعیت
دها چوق بختسز لغه محکومدر . بزى مبالاتسز قیلان بر چوق مذهبی جریانلردن
باشقه ، غریبلاشمه نك ده بویوک بر تأثیری اولمشدز .

بونك قارشیدنده عواممزك دائما اوقشانان و اوقشانده قه قاپاروب یاقیجی
وقیریحی بر حاله کلن تعصبی واردز . بو تعصبی ، منفعتلری نامنه مرتجعلر ،
مرتجعلردن قورقدقلری ایچون حریجیلر اوقشادیلر . تعصب یرینه صاغلام دینی
بر عقیده اولمش اولسه ایدی ، ینه بوقدر خسیس بر موقعه دوشمزدك .

بز ، تورکلری مؤمن ، معتقد و متدین کورمك ایستهرز ؛ اوقدرکه دین
و اعتقاد نامنه قارینلری شیشیره نلر کیزله نکلری ارتجاع موقعنده قیصیق سسلری ،
یره اکیلن یوزلریله قالسینلر .

انسانیت ظایه سه ، تقد اتمك ایسته یین بعض سیوری عقلیلرک کور کور
باقدقلری بر یالانجی فخردر ؛ دها یکرمنجی عصر ، بویله اصلسز ظایه لردن بلکه
یکرمی بیک عصر ده اوزاقدز ! بزه انسانیت ماصاللری سویله ینلر ، ذوقلری
قدا ایدمه ینلر ، ضرورت و سفاالتدن قورقانلردز . بازوسه کووه ن کیسه
یوقدرکه ضررلی چیقاجغنی حس ایتدیکی براویونده قولى باغلی طورسون .

بزه بیلیمه رك بویوک فنالق ایدملردن بر طاقی ده تنظیماتجیلردز .. بونلر
وطنلری ، آوروپا به نلمکله قورتاراجقلری تصور ایتدیلر ؛ مملکتك اصل
روحنی براقیدلرده ، غربك کوزینه کیرمك ایچون کنارلری سوسله مکله
اوغراشدیلر . سعیلری فائده سز اولدی ؛ چونکه کوزه کیرمدیلر و اییلکلری

حرمتله قارشيلانمادی . اللى آلتش سنه دن برى آرقه سى كسيلمه ين طلبلر برر
برر اسعاف اولوندجه ، روم ايلي ده كي توركلكه و اورالرده ياتان عسقلق
شهيدلر مذك روحنه وداع ايدمك برحاله كتيرلك .

مملكتمز ، بويدن بويه طبييسز ، علاجسز ، باجيسز برخسته خانه در . .
عسكرلكده آلدینی زهروى مرضلری عائله لرینه تلقیح ايدملر ، بوكون
اناطولى يي تورك نسلنه بر مقلل يامشاردر . مرزغى محللرك صيتمه ومالار يالريله
ياشاين صيصفه لردر كه يك چوق كويلرك هر سنه آزالان نفوسنى تشكيل ايدىورلر .
درت سنه در برى قوله را ، مملكتمزك زيارت ايمهك هيچ بريرغى براقمادی ؛
منحوس آياغلك دكديكى يردم بر چوق وطن اولادى كومولدى . يولسزلق ،
فقر ، مرض بوتون اناطولى توركلرنده غريزى physiologique بر سفات
حصوله كتيردى .

اكر قصورلر مزی ، اجتماعى فلاكتلر مزی شويله قيصه جه صايغه قانقيشيرسم ،
بر مقاله دكل ، اساسلى ايستايستيقلره مستند حقيقى بر فلاكت نامه ، بويوك
بر كتاب يازمق مجبوريتنده قاليرم .

ضعفمذك اك باشلى سيبيلرغى يوقارى يه ريزدم ؛ جهلمز وار ، دينده
مبالاत्मز و متعصبز ، بر اجتماعى مفكوره مزی يوق ، اقتصادى براسارته دوشمشز ،
ملكك هر طرفنده غريزى بر سفات حكم سوريور ، يولسزلق وار ، فقر ،
تنباك بئزى بوكيور . بوشرطلر آلتنده ، حالا برملى موجوديت صاحبي
اولديغمزى ادعا ايدرسك ، هر كسى كنديمزه كولدرمش اولورز .

فقط بوتون بويوقلقلره مقابل ، كرك ارضى وكر كسه اجتماعى قابليتلر مزی
وار . انكارى قابل اولمايان شو حقيقته برده مطيعلك وقناعت كبي اهلنجه يك
فائدهلى قوت اولان مزيترلر ده علاوه ايمهلى يز . او كزده اويله بر ساحه
آجيليور كه اورايه يالكزتميز نيت ايله مجهز دماغلر وقوللر كافيدر . زمين
كوزلدر ، منبتدر ؛ فقط چاپالايه جق ، تورمليهك ، تخم اكهك ، قارلانك
مضر اولرغى تميزلديهك ، و صوكر ا محصولى ادراك ايدمك غزملى چيفتيجيلرى

بکلیور . امید و دعا ایده لم که بوجیف تیجیلر ، بغداد خطی بویجه اوزانا جق اجنبی معصوره جیلری اولماسین .

خطالرمز آراسنده مهم رموقی ده تقلید جیلد کیمزه آیرمق لازمدر . تنظیا - تجیلغمزدن بری غربی او قدر تقلیده اوزندک که عوانمزدن ، عوانمزدک روحندن بوسبوتون آیریلدی . عرقمزدک یا با نیجیسی اولاجق قدر ده کیشدک . اونک ایچون عوام ، بزه حتی دوشمان نظریله باقیور . بزی هیچ بکنمیور ، بزدن نفرت ایدیور . برکزه ، ولوقلید ایله اولسون ، الله ایده بیلدیکمزه صرفان ذره لرندن عوانمزی مستفید قیلامیورن ، اوکا اوزاندیغمز قولاره ، آجدیغمز قوجاغه کینلی وشبهه لی باقیور . آراق تورکلک ساحه سی بودیکناردن ، جالیلردن تمیزله مه لیدر . اصلنده بک منبت اولان بوساحه بویه برتمزلکه بک زیاده محتاجدر . اوراده تقلیددن ، مر درلو جعلیلکلردن آزاده یکی بر تورک اوبغورلنی ، مدینتی وجوده کتیرمکی باشلیجه وظیفه من عدا اتمه لی بز .

تورکلکک اوغرادینی بوتون فلا کتلردن شخصدی مسئول اتمکه دیله وارمیور . عمومی تمایلار من خلاصه دوشرو یورومدکجه ، اجتماعی خطالرمز دوزلتامدکجه کیمدن کیمه شکوایه حقمز اولور ؟ اکر بارز حقیقتلر ، بعضی یمسه لرجه آکلاشیلمیورسه سبی عمومی اولان جهلمزدر ، اکر او حقیقتلر تحریف اولونیور ، وینه او جعلیلکلرک اطرافنه بر جوق زوالیلر طوبلانیورسه ، سبی ینه جهلمزدر .

آراق عمومیا شمش بر معنوی اضمحلالک تهدیدی آلتنده بولوندیغمزی اعتراف اتمه لی بز . قصور اعتراف ایدلمدکجه تصحیح اولونماز ، خسته لق تشخیص اولونمدکجه تداوی ایدیه مدیکی کی . نته کیم برشمال ضرب مثلی : «بورجنی قاجیرخان بولر - جیرنی قاجیرخان اولر . بز سنستنه لی تشخیص ایدیورن ، ظهور ایدن مرض نه قدر اوتانیلاجق بر کیفیت اولسه ، ینه اعتراف ایدمه لیدر که تداویسی ممکن اولسون .

محترم بر متفکر مزل بکا دبیدی کی ، نفسمزی تنقید ایله ایشه باشلامالی بز .

[*] بورجنی قاجیران افلاس ایدر ، خسته لغنی قاجیران اولور .

نفسه حقنده مسامحه لی دکل ، مشکل آرایجی اولمالی یز . وطنمزه قارشئ اک
بویوک خدمتمز ، قصورلرمنی اینجه اینجه آریوب تصحیح ایتمک کمزدر . یوکسک
مزیتلر ، بویوک قصورلری اصلاح ایتمکله حاصل اولور .

جهانگیر : ۲۵ تشرین اول ۱۳۲۸

ناظم نامی

وحدت جنسیه (عرقیه) فلسفه سی

— و —

اتحاد لسانک ماهیت حقیقه سی .

مرحوم شیخ جمال الدین افغانی ، شرقک پک ایلری دوشونن متفکر داهیلرندندور .
اسلامیت عالمده ملیتک ایفا ایده جکی وظیفه یی دها چوق زمان اول آ کلامش و آ کلامقه
چالیشمیشدر . « تورک یوردی » مرحوم مشارالیه دن بر قاچ کره بحث ایتش و تورک
متفکرلرندن اولدیفنی کوسترمشدر . « مقالات جمالیه » عنوانیه فارسی اولارق هندستانده
نشر اولونان مجموعه مقالاتندن لسان و ملیته دائر اولان آئیده کی مقاله یی اهمیت فوق العاده سنه
بناء ترجمه ایدیورز . دیگر مقالات مهمه سنی ده صره سی کلدکجه ترجمه و محترم قاربه
وقارئلرمنه عرض ایده جکن .

لاسعاده الابالجنسیه و لاجنسیه الابالغه و لالغه مالم تکن حاویه لکل ماتحتاج
الیه طبقات ارباب الصناعات و الحطط فی الافاده و الاستفاده . [*]

نظر تدقیقه باقرسه ، انسانک تأثیراتی متضاد بر طاقم عنصرلردن و شکل
و ماهیتجه یکدیگرینه متباین اولان عنصرلردن مرکب اولدیفنی کوریلور . حالبوکه
اومختلف ، متضاد و متباین اولان عضولری روح حیات برلشدرمش ، کنیدیلرینه
بر شکل واحد و یرمش ؛ مختلف تأثیرلرینی بر مقصد یولنده — که مقصد کل در —
ایشلتمش ؛ ضدیتلرینی هیئت مجموعه نک خادمی قلمش ؛ متباین حرکتلرینی

[*] مقاله نک مندرجاتی تلخیص ایدن اشبو دستور عربجه اولدق مقاله نک ایلك
جمله سنی تشکیل ایدرکه معناسی بودر : جنسیت خارجنده سعادت یوقدر ، لسانمزه
جنسیت اولاز بالجمله طبقات و اصنافک افاده و استفاده سنی تأمین ایتینجه بر لسانده تقرر
ایتمز .